

SÖZ VE NEZÂKET⁶

Prof. Dr. Mustafa TEMİZ

Giriş®

Türkçe ve nâzik konuşmak arzû etmiş olduğumuz bir husus ama sosyal çevre ve ortamlardaki konuşmalar öyle değişmiştir ki, ben dahî bu titizliğimi koruyabilmiş olmaktan çıktığımı görüyorum. Farkında olmadan, meselâ, ‘uyarı’ diyecekken, önce ‘alarm’ kelimesini hatırlamam gibi, konuşmalarında ilk fırsatta aklıma *Türkçe Olmayan* kelimeler geliyor. Bir hafta kadar önce bir konuşma sırasında ‘uyarı’ kelimesini hatırlayamayınca istemeyerek ‘sos’ demiş oldum ama bu benim için pahalıya patladı. Karşımdakiler bana ‘*Sen hep Türkçe konuşmaktan bahsediyordun, bu ne hâl demesinler mi?*’

Elbette bir şey diyecek durumda değildim. Çünkü çok haklıydılar. Ama ondan sonra için için düşünmeye başladım. Vardığım sonuç şuydu: Sosyal çevre, basın ve haber kaynakları Türkçe konusunda hassas olmadıkları için¹, konu hakkında ne kadar duyarlı olursa bile, ister istemez farkında olmadan etki altında kalmaktan insan kendini kurtaramıyor. Bundan 15 ya da 20 yıl önce bu tehlikeyi sezmişim. Öğrencilerime: “*Tedbir alınmazsa bir gün gelecek ki konuşurken kullandığımız çoğu kelimelerin Türkçesi aklımıza bile gelmeyecek!..*” demişim. O günlerin gelip de geçtiğini bu yazıya başlarken bizzat görmenin şu anda bizzat üzüntüsü içindeyim. İnanınız, birinci paragraftaki ‘alarm’ kelimesinin Türkçesini hatırlayamadım da, ‘uyarı’ olan karşılığını ‘*Tureng.com*’ sitesinden öğrendim. Türkçe konusundaki bu durumumuz ne acı değil mi?..

Benzer olarak ikinci bir derdimiz daha var: Klâsik Türk Müziği, yerini nasıl saçma sapan kaba bir müziğe bıraktıysa, tıpkı onun gibi, geçmiş târihimizdeki konuşmalarımızda çok önem verdiğimiz nezâket, nezâfet ve incelik de anlam, şekil, telaffuz ve kibarlık açısından bugün bir *Japon robotunun*’ konuşmalarındaki düzeye (seviyeye) düşmüş bulunuyor.

⁶ Nezâket: Başkalarına karşı saygılı ve incelikle davranma, incelik, nâziklik, zarâfet.

® **İÇİNDEKİLER:** *Giriş, Balık Baştan Kokar, Nezâket, Güzel Söz, İslâm Dini ve Nezâket, Günümüz Tasavvufçuları, Dil, Şuursuzluk, Söz, Kökü Yerde Sâbit ve Dalları Gökte Olan Ağaç, Kötü Sözün Durumu, Yalan ve Hıyânetlik, Sözün Tesiri, Güzel ve Kötü Sözün Etkileri, Lisanın Yozlaşması, Uyanıklık, Az Konuşmak, Zamânın Değeri*

¹ Temiz, M., “*PASS*” HA!.. *Bu Asîl Millet’in Karşısında Türkçe Güzelim ‘Geç’ Kelimesi Varken ‘Pass’ Demeye Sıklmıyor musunuz? “BİR DAKİKA!.. BİR DAKİKA!..”*
Alındığı İnternet Elektronik Adresi, En Son Erişim Târihi: 1.12.2012.

Balık Baştan Kokar

Türk Dil Kurumumuz, “okay”, “non-stop” gibi, kelimeleri² dahî Türkçe kelime olarak kabul edip Türkçe sözlüğe soktuktan sonra bizlerin tek tek duyarlıklarımız ne işe yarar ki? Balık baştan kokmaya başlayınca, gövdenin herhangi bir hücrelerini ya da organını kokmaktan koruyabilir misin?

Nezâket

16 Ekim 2012’de Mehmet Şevket Eygi’yi Haber Türk’te dinledim. O zaman tekrar anımsadım ki, nezâketimizden, inceliğimizden, kibarlığımızdan ve konuşmalarımızın tüm güzelliklerinden neler kaybetmişiz, neler^α...

Geçmişte Türkçenin en sevilen şivesi İstanbul Türkçesiydi. Bu geleneği bu gün ancak tanıdığım kadarıyla Prof. Dr. Nevzat Yalçıntaş ve Şevket Ağabey’de hissediyorum*.

² Anonim, ‘Non-stop’ ve ‘Okay’ Türkçe sözlüğe girdi, Akşam, 10 Temmuz 2006, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, http://soccercenter.net/forum/k/non-stop-ve-okay-turkce-sozluge-girdi_67634, En Son Erişim Tarihi: 1.12.2012.

^α Fatih Altaylı, Mehmet Şevket Eygi, başörtülü kızlar, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.haber7.com/hacer-aydin/haber/942027-fatih-altayli-mehmet-sevket-eygi-basortulu-kizlar>, En Son Erişim Tarihi: 8.12.2012.

* Sayın Hasan Celal Güzel Bey’in Yazısı da derdimi tâzeledi-“Efendim, 1968 yılı sonunda Devlet Plânlama Teşkilâtı uzman yardımcılığı imtihanını kazanıp devlet memurluğuna girdiğimde, ilk âmirim Doç. Dr. Nevzat Yalçıntaş idi. Nevzat Hoca, o zaman otuzlu yaşlarda, çiçeği burunda bir doçenti ve bizim neslimizin, merhum Özal ile birlikte tasavvur ettiği iki lider adayından biriydi. Liderlik Özal’a nasip oldu; Prof. Dr. Nevzat Yalçıntaş da, hâlen AK Parti İstanbul Milletvekili sıfatıyla Meclis’in bilge kişisi/aksakallı olarak hizmetlerine devam ediyor.

Yalçıntaş Hocamız, fevkalâde nazik ve zarif bir “Eski İstanbul Beyefendisi”dir. Bir gün, makam odasında, yaptığım bir resmi görüşmeyi kendisine arz ederken, “adamlar” kelimesini kullanmıştım. Nevzat Hoca, sözümü keserek, “Beyefendiler demek istiyorsunuz, değil mi?” diye beni ikaz etti. Kıpkırmızı bir suratla özü dilediğimi hatırlıyorum. Şimdiki bürokratlar ise, “herif”ten yukarısını konuşuyorlar bile... O zamanlarda DPT, “enderûn terbiyesi”nin verildiği bir mektepti âdetâ...

Ben, bugün Nevzat Hoca’mın müsâhahasına sığınarak ağzımı bozacağım. Türkçemizi katledenlere birazcık sövüp sayacağım. Reşat Ekrem Koç’un yazdığı târihi bir hikâyeyi duymuşsunuzdur ya; yine de özetleyerek anlatayım:

Eski İstanbul’da bir mahallede, dürüst, namuslu ve mert bir kabadayı varmış... Lâkin ağzı çok bozukmuş... Mahallenin imamı, çok sevdiği gence bu huyundan vazgeçmesi için bir tavsiyede bulunmuş; dilinin altına bir bakla tânesi yerleştirmesini ve sövme ihtiyacı duyunca bunu hatırlamasını söylemiş... Bu tavsiye işe yaramış ve kabadayı sövmeyi bırakmış... Bir gün, imamlı kabadayı mahallede yürürlerken, evlerin birinden bir kadın Hoca efendiyi durdurmuş ve bir hayli beklettikten sonra, “Tamam, gidebilirsiniz” demiş... Meğer, kadına birisi, gurk olan tavuğunu bir sarıklıya gösterirse, iyi civciv çıkaracağını söylemiş...

Bunun üzerine küplere binen Hoca efendi, kabadayıya dönerek “Çıkar oğlum, şu ağzındaki baklayı!...” demiş.

Nevzat Hoca da, dil konusunda yazdıklarımı okuyunca, eminim ki “dilimin altından baklayı çıkardığımı” hoş görecekler.

Bugün sizlere, daha önce de bir nebze temas ettiğim bâzi Türkçe kullanım hatâlarından bahsedeceğim. Bu hatâlar, ne yazık ki, son günlerde dillere pelesenk olmuş (dolanmış), aydın câhil herkesin yaptığı hatâlar hâline gelmiştir. Öyle ki, koca koca adamlar TV ekranlarında konuşurken, ağızlarını “cart” diye yırtma ihtiyacı hissediyorsunuz.

OLDUKÇA: Önce “oldukça” kepazeliğini ele alalım. Bir takım geri zekâlılar, “oldukça” sözünü “çok” anlamında kullanıyorlar; bâzen de hızlarını alamayıp “oldukça çok” diyen embesiller de var. Kardeşim, bin defâ anlattık; yazdık, çizdik: “Oldukça”, Türk Dil Kurumu’na ve Türkçe’yi birazcık olsun bilenlere göre, “çok değil ama yetecek kadar” anlamında kullanılır. Meselâ, “Bu şarkı oldukça güzel” dersiniz; bu şarkı çok güzel demiş olmazsınız. Bilâkis, şarkının çok güzel olmadığını, “bir hayli” güzel olduğunu belirtmiş olursunuz. Zâten, Türkçe’deki bu neviden “ce-ca, çe-ça” son ekleri de, böyle bir anlamı ifâde eder. “Çok güzel”den aşığıya doğru inerseniz, “güzel”, “oldukça güzel” ve “çirkin”e doğru uzanırınız. Dili kopasıcılara bir defâ daha altını çizerek söylüyorum: “Oldukça, ‘çok’ anlamında kullanılamaz!...”

ATIYORUM!... Bir takım eşşek kafalı aydın bozuntuları, son aylarda bin kelimelik o kısır Türkçe’leriyle konuşurken, sıkışınca “atıyorum!...” dediklerinde, benim de herif-i nâşerifin suratının ortasına tokat atmak geliyor içimden... Eşşek herif güyâ “misâl/örnek” verecek; atıp duruyor... “Atmak” fiili, adamların dilinde argo olarak bile değer taşıyor. Ne atıyorsun arkadaş?... Palavra mı, yalan mı, göbek mi... .. mu?... Güzelim Türkçe’imizde söyleyecek söz bulamadın mı?!... Bundan önce yıllardır, asırlardır, insanlar konuşurken misâl vermek isteyince, sizin gibi “atarlar” mıydı? “Meselâ” diyemiyorsan “örneğin”e râzı olduk; onu kullan. “Diyelim” de, “diyelim ki” de; “söz gelişi” veya “söz gelimi” de; yahut da “örnek olarak” de... Lâkin, çirkinliğin, kabalığın, nezâketsizliğin, görgüsüzlüğün timsali olarak, Türkçe’ye hakâret edersesine “atıyorum!...” deme!..

DÖNCEM: Sevgili Beyaz (Beyazıt Öztürk), TV programlarında bu sinir bozucu “döncem” sözünü yerden yere vuruyor. Ağzına sağlık... Genç iş adamlarını, özel kalem müdürlerini, sekreterleri, bürokratları telefonla arıyorsunuz; bu eblehler, Türkçe özürü ahmaklar, seslerini kibarlaştırarak “Biz size döneceğiz” veya “dönmek” fiilinin canına okuyup kısaca “döncem” demezler mi; akıl diyor ki, git yakala, telefon âhizesini ... Yahü! “Sizi tekrar arayacağız” veya bu lâf da uzun geldiyse “Sizi arayacağız” deseniz, geberir misiniz? Yoksa siz, “dönme”, “dönek” filan mısınız?...

Güzel Söz

*Senden soruluncaya kadar susmak,
susturuluncaya kadar söylemekten hayırlıdır.
Hz. Ali*

Güzel söz İnsanı Cennet'e yaklaştırır.

Güzel konuşmak, kibar insanların işidir. Kibarlık kolay değil ki... Dil ve hislere sâhip, nefrette, sevgide ölçülü olabilmek... Dengeli, merhâmetli ve medenî olabilmek... Davranışları zenginlik ve fakirliğe ayarlamamak... Bulunduğu hâli güzel bir kıyâfetle bütünleştirebilmek... Sevip saymayı becerebilmek... Gurur ve kibri ayaklar altına alarak alçak gönüllülüğü kendine bir süs yapmak... Bunların hepsi kibar insanların işidir. Kibar olmak ise, güzel sözlü olmakla başlar. İşin başı güzel söze dayanıyor³.

Atalarımız, *"Tatlı dil yılanı deliğinden çıkarır."* demiyorlar mı? Nitekim Allâhü Teâlâ Mûsâ (AS)'ı Firavun'a gönderirken bakınız onunla nasıl konuşulmasını istiyor: *"Varın da ona yumuşak söz söyleyin; olur ki, öğüt dinler yâhut korkar*."*

Kalplerimiz güzel söz ile değişir. Sözlerinde düzgün olmayanların davranışları, kalpleri ve îmanları karışıktır. İman zâfiyeti ise, insanı Cehennem'e götürür. Tersinden düşünülürse, güzel söz, insanı Cennet'e yaklaştırır; bir de bakarsın bir güzel sözle Cennet'i kazanmışsın!..

İslâm Dini ve Nezâket

İslâm Dini nezâket dinidir. İslâm, Türk Milleti'nin her şeyini terbiye ettiği gibi, onlara dillerine hâkim olmayı da öğretmiş ve başkalarını incitecek söz ve davranışlarda bulunmalarını yasaklamıştır. XVII. yüz yıl seyyahlarından *Du Loir* şunları söylemektedir.

"Küfürbazlık Hıristiyan memleketlerinde müthiş sûrette ve tamâmen kâfirce sarfedilip durduğu halde, Türkiye'nin ne sokaklarında duyulabilir, ne de evlerinde işitilebilir. Bu hâlin bizim yüzlerimizi kızartacak ve bizi hayretler içinde bırakacak tarafı da şudur ki, Türk'lerin yalnız ağızlarında değil, dillerinde de küfür kelimeleri yoktur⁴."

Biz Müslümanlar geçmişimizde söz ve nezâket konusunda o kadar hasastık ki... Şimdi ne oldu bize? Bunun cevâbını da okuyucu düşünsün!..

Fransız yazarı *A Brayer* eski Müslüman-Türk'lerin inceliklerini şöyle anlatıyor:

BANA UYAR: Bu iğrenç lâf da, son günlerde sosyetenin gözdelelerinden... Dil özürlü dangalaklar, "Benim için uygun", "Olur", "Tamam" deme yerine, "Bana uyar" diyorlar. ...

³ Temiz, M., Güzel Söz Gibi Olanı Var mı? Kurtuluşun Sırrı: "Susan Kurtuldu", Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://mtemiz.pau.edu.tr/bilim/Güzel%20Söz%20Gibi%20Olanı%20Var%20mı.doc>, En Son Erişim Târîhi: 8.12.2012.

* Taha Sûresi, 44.

⁴ Kandemir, M.Y., Örneklerle İslâm Ahlâkı, Sayfa 135, Nesil Yayınları, 2003. İstanbul.

“Müslüman-Türkler arasında kibir ve gurur yeteneği âdetâ bilinmemektedir. Kur'an'ın şiddetle yasakladıklarından biri de budur. İşte bundan dolayı, Müslüman-Türk'ün yürüyüşünde vakar ve ihtişam olmakla berâber, katiyen kibir ve kendini beğenmişlik yoktur. Dâimâ yavaş sesle konuşur. El ve kol hareketlerinde hiçbir zaman zorlayan bir edâ sezilmez. Hizmetinde tatlılık ve kolaylık vardır⁵.”

İstanbul'da birkaç yıl kalan târihçi Übisini Türkler'in nezâket, tevâzu ve ağırbaşlılığı hakkında şöyle yazıyor:

“Her şeyden evvel Müslümanlığın özellikleri olan o zarif incelikle, o nâzikâne vakâra sâhip oldukları için bizim büyük şehirlerimizdeki esnaf takımının kaba tavırları ve umursamazlıklarıyla bunların kibarlıkları arasında dağlar kadar fark vardır.⁶”

“Efendim, Beylerbeyi'nde bir Celvetî Şeyhi vardı. O her zaman “İslâm dini nezâket dinidir. Nâzik olmayan Müslüman olamaz” derdi. Hakîkaten, ben de bir kimsede kabalık, nadânlık, haşin tavırlar görürsem, Müslümanlığın şüphe ediyorum. Çünkü Müslüman mûnis, sabırlı, terbiyeli, güler yüzlü insandır. Şunu da arz edeyim ki, İslâmiyet'te öyle avaz avaz kahkahâyla gülmek yoktur. Ben 10-13 yaşlarında kadardım. Ayak ayak üstüne attım. Anneciğim beni tektir etti: “Nedir öyle gavur kızları gibi ayak ayak üstüne atıyorsun!..” dedi. Mahcup oldum. Yüzüm kızardı. İndirdim. Emin olun, uzun zaman evlendikten sonra bile, ayak ayaküstüne attığım zaman anamın tenbihi gelirdi aklıma, kendimi düzeltirdim...”

Cennet Mekân Sultan Abdülhamit Han, kızlarını bile isimleriyle çağırmaşmış, “Ayşe Sultan, Şâziye Sultan dermiş... İsimlerinin arkasından muhakkak titrlerini, yâni sultanlıklarını söylemiş... Câriyeleri de isimleriyle çağırmaşmış, ‘kızım’ diye hitap edermiş...”

“Cennet Mekân'ın terbiyesi, tıyneti, seciyesi böyle olduğu gibi, kibar Türk âilelerinde vasat adamlarda bile öyleydi.”

“Osmanlı Türkleri güzel bir denge kurmuşlardı. Hem mütevâzı, hem vakur... Yâni, hem alçak gönüllü idiler, hem de haysiyetlerini rencîde edecek hallerden sakınırlardı.”

“Evet!.. Edeb Yâ Hû!.. Çok ihtiyacımız olan bir cümleye... Edep İslâm'ın malı... Müslüman ona sâhip çıkmalı!..”

“Halîfemiz Hz. Osman-ı Zinnüreyn çok hayâ sâhibi imiş... Edeb, hayâ İslâm'ın sosyal hayatta en önde gelen hasletleri⁷...”

Ya şimdi!.. Bunun da cevâbını yine okuyucu düşünsün!..

Günümüz Tasavvufçuları

Günümüzde bir kısım tasavvufçu geçinenler bile bu sârî hastalıklardan uzak kalamıyorlar. Gel şimdi sen bugünkü nesle bak!.. Batılılara baka baka karardık gittik... Bir kısım tasavvufçu sıfatı taşıyanlar bile, kendinden 10-15 yaş büyük olan ihvan kardeşlerine

⁵ Kandemir, M.Y., Örneklerle İslâm Ahlâkı, Sayfa 135, Nesil Yayınları, 2003. İstanbul.

⁶ Kandemir, M.Y., Örneklerle İslâm Ahlâkı, Sayfa 134, Nesil Yayınları, 2003. İstanbul.

⁷ Ayaşlı, M., 10 Ocak 1993, Zaman.

bile isimleriyle hitap etmekten kendilerini alamıyorlar. Bütün bunlar, meselâ, babalarına bile isimleriyle hitap eden Batılılar'ın çeşitli iletişim kanallarıyla oluşan kültür baskınlıklarının ve etkinliklerinin bir sonucu olduğu için, kendi Kültür zenginliklerimizin bu baskınlıkların yanında sönük kalışının sonuçları olsa gerektir.

Bu kabalıklar o kadar normalleşti ki, kendilerine isimleri ile hitap edilmeye alışmış bâzı uslu (ağabey) yerindeki kimseler ya da sağcı ve muhâfazakâr geçinen 'kozalaklar' bile, farkında olmadan çağdaş zehirlemelere mâruz kaldıkları için, nezâketle davrananlara yan gözle bakacak dereceye geldiler, "bu nâzik budala (!) nerden gelmiş?" şeklinde düşünerek ya da diyerekten... Sizin anlayacağınız, eski nezâketlerin yerini bu günün kabalıkları istilâ etmiş durumda... Başka bir ifâdeyle, günümüzde, her şeyde olduğu gibi, nezâketsizlikler, normalleşti. Nezâket ise hayret uyandırır ya da yadsınır hâle geldi.

"Özür dilemeyi, teşekkür etmeyi unuttuk" diyen, âdetâ kabalığı erkeklik sayan bir toplum hâline geldiğimizden şikâyet eden, *Mim Kemal Öke*, yazmış olduğu bir yazısında⁸ "nezâketin çekingenliğin sembolü" olarak algılandığını belirten İngiliz *Ian Gregory*'nin "Nezâket Toplumu" adlı bir dernek kurduğunu söylediikten sonra:

"Siz, Bizim Millet olarak, giderek ne kadar kabalaştığımızın farkında mısınız?" sorusu ile aynı yarayı dile getirerek şöyle devam etmektedir:

"Farkında olmak bir 'idrak' meselesidir. Kabalıktan rahatsız olmayanlar vardır ve onlar gündelik hayattaki sosyal davranışlarının 'kaba' olduğunu henüz kavrayacak zihniyette değillerdir. Bâzılarımız ise bundan fevkâlâde müçtekîyiz."

Öke'nin 'müçtekîyiz' ile işâret ettiği insanların sayısı bugün artık parmakla gösterilecek kadar azaldı. Ortalık 'kabalarla ya da kabadayılarla' dolup dolup taşıyor, artık... Bu çoğunluk içinde bu 'tek tek' azınlıkta olan nâzik insanların nezâketleri, incelikleri yadsınır hâle gelmiş bulunuyor. Onun için, *Ian Gregory* bundan çok fazla etkilenmiş olmalı ki, tükenmeye yüz tutmuş olan nâzik insanların sayılarının artırılması için hemen bir dernek kuruyor.

Kaybettiğimiz zarâfetle elde ettiğimiz kabalığın alâmeti, aslında insanı insan-ı kâmil yapan inanç ve değer yargılarımızın zayıflaması, belki de, yitirilmesinden sonra başlamıştır.

Dil

*İnsan kıyâfetine göre
karşlanır, sohbetine göre uğurlanır.*

Dil bir milletin aynasıdır; Milleti millet yapan en önemli unsurlardan da bir tânesidir. Milletleri târih sahnesinden silmek isteyen düşmanlar, bunun için ilk önce işe o milletin dilini yozlaştırmakla başlarlar⁹. Çeşitli eserlerinde Türkçe'mizin çok uygun bir bilgisayar lisansı olduğuna da işâret eden Dünyâ çapındaki çok değerli bilim adamımız Prof. Dr. Oktay

⁸ Öke, M.K., Nezâket Efeminelik midir?, 1 Ekim 1993, Türkiye.

⁹ Temiz, M., **Özgünlük, Aşağılık Duygusu ve Türkçe'miz**, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, [http://mtemiz.pamukkale.edu.tr/bilim/ozgunluk%20aşağılık%20duygusu%20ve%20türkçe'miz.doc](http://mtemiz.pamukkale.edu.tr/bilim/ozgunluk%20a%C5%9Falı%C5%9Fılık%20duygusu%20ve%20t%C3%BCrk%C3%9Cemiz.doc) YA DA <http://gayalo.net/dosyalar/Özgünlük,%20Aşağılık%20Duygusu%20Ve%20Türkçemiz.pdf>, En Son Erişim Târihi: 25.12.2012.

Sinanoğlu'nun bu konuda verdiği mücâdelesini, hâfızalarda iz yapacak niteliktedir. Onun güzel Türkçe'mizin "elvedâ gidiyorum!.." diyerek içine düştüğü akıl almaz yozlaşmanın bir alarmini meydana getirmek için kaleme aldığı "By By TÜRKÇE" adlı eserini alınız ve okuyunuz!..

Güzel Türkçe'mizin başına örülen çorapları o zaman göreceksiniz!.. Evet o zaman göreceksiniz, Türkiye'mizde her alandaki yozlaşma ve şursuzluğun ana işareti olarak Oktay Sinanoğlu'nun "Önce kafaların içini sömürgeleştirdiler!.." sözünün ve bu yüzden de Sayın Hasan Celal Güzel'in de yukarıdaki yazısında ne kadar önemli bir yaraya parmak bastığının haklılığını...

Sömürgeleşmiş ve morfinlenmiş bir kafa Türkçe'mizin güzelliğini görebilir mi? Uyanık kafalar, başka milletlerden de olsa, gerçeği görmekte gecikmiyorlar. İşte Roma Üniversitesi Türkoloji Enstitüsü Başkanı Ord. Prof. Dr. Anna Masala... O bizi bizden daha iyi tanıyor ve diyor ki:

"Fikirleriniz de net, düşünceniz de net çıkıyor. Türkçe'yle hem modern matematik işlemlerini yapabilirsiniz, hem de anlayabilirsiniz. Edebiyatınızı incelemek isterseniz, bu lisan yeterlidir. Meselâ, Yunus Emre gizli bir ders vermek isterse, Türkçe'siyle anlatabilir bize... Yanlış olmaz, eksik olmaz. Ben bayılıyorum dilinize... Çok zekî bir lisan..."¹⁰

Hal böyle iken bir bilimsel kurulda, konu açıldığında nasıl olduysa, "Türkçe'nin bilim dili olması için çalışmamız gerektiğini" söylemiştim. Tahsilini Amerika Birleşik Devletleri'nde yapmış bir öğretim üyesinin bana, "Türkçe'den de bilim dili mi olurmuş?" demesi üzerine, hayâtımda birkaç kere atmış olan itidal sigortam, o zaman da tekrar atmış ve ona cevap olarak:

"Türkçe'nin bilim dili olması, sizin gibi, bizim gibilerin işi kabullenip çalışmasına bağlı... Siz ve sizin gibiler de böyle söylerse Türkçe elbette kendi kendine bilim dalı olamaz." demiştim.

İşte Memleketimiz'de sayıları gün geçtikçe artmakta olan başka kültür sevdalıları, yurtdışında tahsil görmüş çoğu şursuz insanlara karşı Memleketim adına içimdeki güvensizliği gün geçtikçe kat daha artırıyor¹¹. Böyle durumlarda Rahmetli Mehmet Efendi'nin "Gavurun ekmeğini yiyen onun telinden çalar"¹²¹³. anlamına gelen sözü hemen aklıma geliyor.

¹⁰ Gençosmanoğlu, N.Y., Kültür-Sanat, Türkiye, 2.03.1991.

¹¹ Temiz, M., MİLLETİMİZ'İN (TÜRK MİLLETİ'NİN) ÜSTÜN HASLETLERİ: Sırrımızı Nasıl Keşfettiler, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, [http://mtemiz.pamukkale.edu.tr/bilim/MİLLETİMİZ'İN%20\(TÜRK%20MİLLETİNİN\)%20ÜSTÜN%20HASLETLERİ-Sırrımızı%20Nasıl%20Keşfettiler.doc](http://mtemiz.pamukkale.edu.tr/bilim/MİLLETİMİZ'İN%20(TÜRK%20MİLLETİNİN)%20ÜSTÜN%20HASLETLERİ-Sırrımızı%20Nasıl%20Keşfettiler.doc), En Son Erişim Târihi: 25.12.2012.

¹² Temiz, M., **MEHMED ZÂHİD KOTKU (Rha) HAZRETLERİ**, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, http://mtemiz.pamukkale.edu.tr/bilim/MEHMED%20ZAHİT%20KOTKU%20_RhA_00.pdf YA DA [http://gayalo.net/dosyalar/Mehmed%20Zâhid%20Kotku%20\(Rha\)%20Hazretleri.pdf](http://gayalo.net/dosyalar/Mehmed%20Zâhid%20Kotku%20(Rha)%20Hazretleri.pdf), En Son Erişim Târihi: 24.12.2012.

¹³ Temiz, M., **MAHVİYET (M. Zâhid Kotku)**, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://mtemiz.pamukkale.edu.tr/bilim/mahviyet.doc> YA DA <http://gayalo.net/dosyalar/Mahviyet.pdf>, En Son Erişim Târihi: 31.12.2012.

Her defâsında gözümüz bir Batılı'nın sözüyle mi açılacak?

Şuursuzluk

Şuursuzluğun da bu kadarına pes doğrusu!.. Memleketimizde son 40-50 yıl içinde kafaların sömürgeleşmesinin o şuursuzluğu¹⁴, “*kendi ana dilinden önce anaokullarına bile konulan İngilizce dersinin nelere kapı aralayacağını*” düşünemeyecek kadar morfinlenmiş bir kafa yapısının bütün yurt sathında her tarafı doldurmasına sebep olmuştur. İlk kez İngilizce ile başlayan küçük çocuklara sen sonra Türkçe düşünüp Türkçe yazdırabilecek misin? Her şeyden önce bunu bir düşün¹⁵!..

Söz

Dil bir milletin aynası olduğu gibi, kişilerin de bir insanlık kıstasıdır. Söz insanın cevherini gösterir. Gevezeler zamanlarını israf ederler; konuşmaktan zevk almayanlar zamanlarını karartırlar; güzel konuşanlar ise zamanlarını aydınlatırlar. Çok söz söyleyen ahmak; az ve yerinde söyleyen akıllı; hiç söylemeyen, eğer dilsiz değilse, söz fukarası bir câhildir diyorlar ama burada biraz durmalıyız!.. “*Hiç söylemeyen*” hakkında biraz düşünmek gerek... Neden? Ne demiş atalarımız:

“*Susan câhil, câhillerin filozofudur*”¹⁶.” demiş...

Hz. Ali ne demiş:

“*Senden soruluncaya kadar susmak, susturuluncaya kadar konuşmaktan daha hayırlıdır.*”

Ya da

“*Kişi, dilinin altında saklıdır. Konuştukça kişiliğinden neler kaybettiğini görürsünüz.*” demiş...

Onun için susanlar hakkında biraz daha dikkatli olmalı değil mi?

¹⁴ Temiz, M., “*PASS*” HA!.. *Bu Asil Millet'in Karşısında Türkçe Güzelim 'Geç' Kelimesi Varken 'Pass' Demeye Sıkılmıyor musunuz? "BİR DAKİKA!.. BİR DAKİKA!.."*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://mtemiz.pamukkale.edu.tr/bilim/PASS%20HA!..%20Bu%20Asil%20Millet'in%20Karşısında%20Türkçe%20Güzelim%20'Geç'%20Kelimesi%20Varken%20'Pass'%20Demeye%20Sıkılmıyor%20musunuz.doc> YA DA <http://mtemiz.pamukkale.edu.tr/bilim/PASS%20HA!..%20Bu%20Asil%20Millet'in%20Karşısında%20Türkçe%20Güzelim%20'Geç'%20Kelimesi%20Varken%20'Pass'%20Demeye%20Sıkılmıyor%20musunuz.pdf> YA DA <http://gayalo.net/dosyalar/Pass%20Ha!..%20Bir%20Dakika!..%20Bir%20Dakika!..>.pdf, En Son Erişim Târihi: 20.12.2012.

¹⁵ Temiz, M., **TÜRKİYE’MİZDE İNGİLİZCE DİLİ TÜRKÇEMİZİ TEHDİT EDİYOR** **Gaflet Uykusundan Uyanmak İçin BEYNİNİZİN ALIŞKIN OLMADIĞI BİR YOLDAN DÜŞÜNÜNÜZ!.. 'Bir New York Rüyası'**, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://mtemiz.pamukkale.edu.tr/bilim/türkiye'mizde%20ingilizce%20dili%20türkçe'mizi%20tehdit%20ediyor..d> oc, En Son Erişim Târihi: 25.12.2012.

¹⁶ Temiz, M., **Güzel Söz Gibi Olanı Var mı? Kutuluşun Sırrı: "Susan Kurtuldu"**, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://mtemiz.pamukkale.edu.tr/bilim/Güzel%20Söz%20Gibi%20Olanı%20Var%20mı.doc> YA DA <http://gayalo.net/dosyalar/Güzel%20Söz%20Gibi%20Olanı%20Var%20mı.pdf>, En Son Erişim Târihi: 24.12.2012.

Gelelim yine kaldığımız yere...

Az sözle çok şey anlatmak akıllı insanların harcıdır, ahmaklar çok konuşup bir şey anlatamamak özelliğine sâhiptirler.

İncelemeler, akıllı olmayan zekî insanlarda aptallık seviyesinin zekâ seviyesinin alt sınırı olduğunu göstermiştir. Bu demektir ki, öyle zekî insanlar vardır ki, bunlarda da ara sıra aptallıkların ardı arası kesilmez. Bu tespit, bâzı insanların zekî olmalarına rağmen, yeteri kadar akıllı olmadıklarına işâret ediyor. Buna örnek vermek için hemen herkes, çok hârika savaş plânları yaptığı halde, aldığı aptalca kararlarla savaşları kaybeden Napolyon'u örnek gösteriyor. Târihte, Sûriye'den kaçışını onun aptallığına bağlayanlar var; Vaterlo Şavaşı'nı kaybedişini de... Günümüzde de zekî olup akıllı olmayanlara ben de rastlamadım değil...

Ayrıca hiç kaba konuşanla güzel konuşan bir olur mu? Hz. Süleyman (AS[¶]), “*Güzel sözler petekten damla damla sızan bala benzer, ruha tat verir.*” diyor.

Sözü de yerli yerince kullanmak gerekir. Bâzı kelimeleri ne kadar bol keseden sarfederiz: Kıskanç ve kinci bir kimseye “*dostum*”; tatlılıktan nasibi olmayan birine “*şekerim*”; hayâtımızın hiç de umûrunda olmadığı bir başkasına “*canım*” diyoruz bâzen... Bunlar da sözün isrâfı olsa gerektir, ama faydası da şudur ki, dilimizi güzel sözlere alıştırmış oluyoruz. Ama hele hele Evren'i ayakta tutan ama cömertçe bilinçsiz bir şekilde kullandığımız ‘*sevmek*’ ya da ‘*sevgi*’ kelimesinin, bilinçsizce kullanılmasının önemli sonuçlar doğurduğundan kimsenin haberdar olmaması da ayrı bir sorumuzdur¹⁷.

Kökü Yerde Sâbit ve Dalları Gökte Olan Ağaç

Güzel bir söz, kökü yerde sâbit ve dalları gökte olan güzel bir ağaç gibidir. Güzellikler güzellikleri, kötülükler de kötülükleri üretir.

Aristo, “*Sözün en güzeli, söyleyenin doğru olarak söylediği, dinleyenin de faydalandığı sözdür.*” diyor. İnsanlık ve sözün değerini bilenler, “*Sözlerin en güzeli Allah (CC[¶]) kelâmıdır*” demekten kendilerini alamıyorlar. Son yıllarda Kur'an'la ilgilenmeye başlayınca ben de aynı kanaate vardım ama hayâtımı da boşu boşuna geçirmenin üzüntüsünü şimdi üzerimden atamıyorum.

Bunlardan, burada, belki birkaç kişi gözlerini vaktinde açarlar diye, yaşları uygun olan başkalarına duyurma sorumluluğumdan dolayı bahsediyorum. Allah'ın (CC) güzel sözü Kur'an'da nasıl tanımladığına ilk kez rastladım ve şaşırdım:

[¶] AS kısaltması, “*Aleyhisselâm-Allah'ın selâmi üzerine olsun.*” demektir.

¹⁷ Temiz, M., **Evreni Ayakta Tutan Kavram SEVMEK YA DA SEVGİ Cömertçe Harcanan ve Bilinçsiz Kullanıldığında Tehlikesi Çok Büyük Olan En Güzel Kelime**, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://mtemiz.pamukkale.edu.tr/bilim/SEVMEK%20YA%20DA%20SEVGİ.pdf> YA DA <http://mtemiz.pamukkale.edu.tr/bilim/SEVMEK%20YA%20DA%20SEVGİ.doc> YA DA <http://gayalo.net/dosyalar/Evreni%20Ayakta%20Tutan%20Kavram%20Sevmek%20ya%20da%20Sevgi.pdf>, En Son Erişim Târihi: 20.12.2012.

[¶] CC kısaltması, “*Celle Celâlihû - O'nun şânı çok yücedir.*” demektir.

Çünkü:

Kur'an'ı zamânında, öğrenmemişiz, okumamışız, hâlâ da okumuyoruz!.. Batı hayranlığı ve çeşitli mahalle baskıları, nefret pompalamaları ya da '*ne derler ya da gerici derler*' endişeleriyle, Kur'an'ı incelememişiz, incelemiyoruz. Bırakınız artık başkalarının ardından gitmeyi!.. Müslüman olarak Yusuf İslâm adını alan Cat Stevens gibi aklınızı başınıza toplamanın vakti gelmiştir!..

1976 yılında bir kazâ sonucu boğulmak üzere olan Cat Stevens, kurtarması için Allah'a (CC) yalvarmaya başlamıştır. O başından geçenleri yıllar sonra bir TV kanalında şöyle anlatmıştır:

"Bir anda kendimi tuttum ve 'Oh Tanrım, eğer beni kurtarırsan senin için çalışacağım', dedim". Bu ölüme yakın deneyim onun ruh hâlini oldukça değiştirmiştir.

Cat Stevens, babasının da etkisiyle ilk gençlik yıllarında iflah olmaz bir Türk düşmanıydı. Değil Türk'lerden ve Türk'lerle ilgili şeylerden, "*Türk*" kelimesinden bile nefret ettiğini çeşitli kereler açıklamaktan çekinmemiştir. doğup büyüdüğü, yaşadığı hayat farklı görüşleri ve dinleri incelemeye sevk etmiş, bu arayışları sırasındaki ruhsal gezintileri birçok albümüne konu olmuştur. Alkol, uyuşturucu dâhil her şeyi deneyip rûhundaki fırtınaları dindiremeyen Cat Stevens, Kardeşi David'in Kudüs'te bir câmide görüp "*İçimi rahatlattı*" diyerek alıp getirdiği Kuran'ı incelemeye başlamış ve başlangıçta Kur'an'da hep eksiklikler ve mantıksızlıklar arayıp bulmaya çabalamıştır.

Ama sonunda Kur'an'a teslim olan Cat Stevens, kendisinin deyimiyle okudukça etkilenmiş, etkilendikçe İslâm'a ilgisi artmış, Müslüman olmuştur. Görüyorsunuz her şey okuyup incelemekle anlaşılıyor. İslâm'ın '*Oku!..*' emriyle başlamasının da önemini ayrıca düşünmelidir!..

Donanımları mükemmel şekilde yaratılmış Türkler olarak son asırlarda gerçekleri, güzellikleri hep gerçek dışı yerlerde boş umutlarla aramışız. Son yıllarda gözüm açıldı ama ne yazık ki yaşım geçti. Benim durumuma düşmeyecek çok kâbiliyetlerin olduğuna inanıyor ve onun için diyorum ki, hâlâ bu boş umutlarla mı vaktimizi geçireceğiz? Hayran kaldığımız Batılılar'ı o kadar gözümüzde büyütmeyle!.. Geçmişte onlara medeniyeti öğreten, onlara hocalık yapan bizim atalarımızdı^{18,19}. Bunları belki bilmiyoruz!.. Maya Takvimi'nin boşa

---

¹⁸ Temiz, M., **BİLİM TÂRİHİNDE ERKEN (ÖN) RÖNESANS DÖNEMİ İSLÂM ÇAĞI** Bilim ve Teknolojinin Gerçek Sâhipleri Türk Bilim Adamları, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://mtemiz.pamukkale.edu.tr/bilim/bilim%20tarihinde%20erken%20rönesan%20dönemi%20İslâm%20çağı%20bilim%20ve%20teknolojinin%20gerçek%20sâhipleri%20türk%20bilim%20adamları.doc> YA DA [http://gayalo.net/dosyalar/Bilim%20Tarihinde%20Erken%20\(Ön\)%20Rönesans%20Dönemi.pdf](http://gayalo.net/dosyalar/Bilim%20Tarihinde%20Erken%20(Ön)%20Rönesans%20Dönemi.pdf), En Son Erişim Tarihi: 31.12.2012

¹⁹ Temiz, M., **CUMHÛRİYET TÂRİHİNDE TÜRK MÜHENDİSLİĞİNİN YERİ VE BU ALANDA KAYDEDİLEN GELİŞMELER**, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://mtemiz.pamukkale.edu.tr/bilim/Cumhuriyet%20Tarihinde%20Türk%20Mühendisliğinin%20Yeri%20ve%20Bu%20Alanda%20Kaydedilen%20Gelişmeler.doc> YA DA <http://gayalo.net/dosyalar/Cumhuriyet%20Tarihinde%20Türk%20Mühendisliğinin%20Yeri.pdf>, En Son Erişim Tarihi: 31.12.2012.

çıkması gibi, yabancı kültürlerle bağlanmanın bir hiç olduğunu görmenin ümitsizliği başlamadan kendi gerçek Kültürünüze dönünüz²⁰!..

Güzel söz konusunda Yüce Kur'an'ımız ne diyor bir bakınız:

“Güzel bir söz, kökü yerde sâbit, dalları gökte olan güzel bir ağaç gibidir. O ağaç Rab'binizin izniyle her zaman meyve verir²¹.”

İnsanları, konuşanları ve konuşmalarını yaratan Allah (CC), güzel söz söylemeyi böyle târif etmekle onun önemini dile getirerek, güzel söz sâhibinin O'nun izniyle ne kadar çok nîmet ve mükâfat kazandığına işâret etmektedir:

Meyvelerin sağlığını açısından değeri inkâr edilemez; meyveler sihat kaynaklarıdır. Güzel söz de ağacın meyve vermesi gibi, etrâfına sonsuz güzellikler ve menfaatler yaymaktadır. İşte Allah (CC), güzel sözün bereketini, meyveye benzetmesiyle, ne güzel anlatıyor, değil mi?

Yüce Allah'ın (CC.) takdîrinde güzellikler güzellikleri doğurmaktadır. Güzel sözler işi ve ameli (iş) güzel olan insanların birer güzel ameli (iş) değil midir? Güzel amel (iş), söylenen her güzel söz için bir kanat olmakta, onu gökyüzüne yükseltmektedir. İşte yüce Allah (CC), bu takdîrini:

“Güzel kelimeler, ancak O'na yükselir, onu da iyi amel yükseltir²².” âyeti ile bize bildirmektedir. Bu demektir ki, çirkin, kırıcı söz ve kötü konuşmaların, sâhibine yük olmaktan başka, hiçbir faydası yok, zararı vardır.

Hz. Peygamber (SAV♥), Efendimiz, *“Her iyilik bir sadakadır^{23,24}”* buyurmuşlardır. Yüce Allah (CC), Müslüman'ların birbirleriyle iyilik ve takvâ üzerine yardımlaşmalarını istemektedir²⁵. İyilik yapma imkânına sâhip olmayanlar ise, Allah (CC) katında sadaka kabul edildiği için, hiç olmazsa, güzel söz ve tatlı dil ile din kardeşlerinin gönüllerini almaya ve bu yolla Allah'a (CC) karşı şükürlerini yaparak yaratılışlarının gereklerini yerine getirmeye

²⁰ Temiz, M., MİLLETİMİZ'İN (TÜRK MİLLETİ'NİN) ÜSTÜN HASLETLERİ: Sırrımızı Nasıl Keşfettiler, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, [http://mtemiz.pamukkale.edu.tr/bilim/MİLLETİMİZ'İN%20\(TÜRK%20MİLLETİNİN\)%20ÜSTÜN%20HASLETLERİ-Sırrımızı%20Nasıl%20Keşfettiler.doc](http://mtemiz.pamukkale.edu.tr/bilim/MİLLETİMİZ'İN%20(TÜRK%20MİLLETİNİN)%20ÜSTÜN%20HASLETLERİ-Sırrımızı%20Nasıl%20Keşfettiler.doc) YA DA <http://gayalo.net/dosyalar/Cumhuriyet%20Tarihinde%20Türk%20Mühendisliğinin%20Yeri.pdf>, En Son Erişim Târihi: 25.12.2012.

²¹ İbrâhim Sûresi âyet 24-25.

²² Fatır Sûresi âyet 10.

♥ SAV kısaltması, *“Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem - Allah O'na salât etsin.”* demektir.

²³ Edebü'l-Müfred, I, 245.

²⁴ Temiz, M., *Allâhü Teâlâ'nın Rızâsını Kazanmak Niyetiyle Yaratıklara Karşı Yapılan Maddî Ve Mânevî İyiliklerin (Sadaka'nın) Kuvveti*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://mtemiz.pamukkale.edu.tr/bilim/sadaka.doc> YA DA <http://mtemiz.pamukkale.edu.tr/bilim/sadaka.pdf> YA DA <http://gayalo.net/dosyalar/Sadakanın%20Kuvveti.pdf>, En Son Erişim Târihi: 24.12.2012.

²⁵ Mâide Sûresi, âyet 2: *“Ey iman edenler!.. Allah'ın alâmetlerine, haram aya, kurbanlık hediyelere, gerdanlıklarına ve Rab'lerinden lutf ve rızâ bekleyerek Kâbe'ye yönelenlere sakın saygısızlık etmeyin!.. İhrandan çıktığınız zaman avlanabilirsiniz. Sizi Mescid-i Haram'dan çevirdiklerinden dolayı bir topluma karşı olan kininiz, sizi saldırya sevk etmesin!.. İyilik ve takvâ üzerinde yardımlaşın, günah ve düşmanlık üzerinde yardımlaşmayın!.. Allah'tan korkun. Çünkü Allah'ın azâbı çetindir.”*

çalışmalıdırlar. Hz. Peygamber (SAV) Efendimiz, “Yarım hurma ile olsa dahî ateşten korunmaya çalışın. Bunu da bulamazsanız tatlı sözlerle... Güzel söz sadakadır²⁶.” buyurmamışlar mıdır?

Kötü Sözü Durumu

Allah’ın (CC) takdîriyledir ki, kötülükler de kötülük üretir. Nitekim kötü sözden hayır gelmeyeceğini O, ilâhî kelâmında bakınız nasıl bildiriyor?

“Kötü sözün durumu da yerden koparılmış, kökü olmayan kötü bir ağaç gibidir²⁷.”

Kökü olmayan kötü bir ağacın hiç meyve verdiği görülmüş müdür?

Kötü sözler, kötü niyet ve katı kalplerin bir ürünüdür, sâhibini erittiği gibi, karşısındakine de zarar verir. Elmalılı, “Belâ dile dayalıdır. Ağızdan çıkan başa gelir.²⁸” diyor. Bu yüzdendir ki, onun şu sözleri bir duâ olarak kayda geçmiştir:

“Allah’ım senden Cennet’i ve ona yaklaştıran sözü ve işi dilerim, ateşten ve ona yaklaştıran söz ve işten de sana sığınırım²⁹.”

Cehennem Ateşi’ne yaklaştıran sözler ne olabilir?

Yalan ve Hıyânetlik

*"Mü'min her hıya
bürünebilir, hıyânet ve yalancılığa asla³⁰..."*

Hız. Peygamber (SAV) Efendimiz, “Size büyük günahların en büyüğünü haber vereyim mi?” buyurmuşlar ve bunu üç kere tekrar etmişlerdi. Ashâb’ı “Evet, Yâ Resulûllah” deyince: “Allah’a şirk koşmak, anne ve baba haklarına riâyetsizlik, cana kıymak!..” şeklinde cevap vermişlerdir. Peygamber (SAS) Efendimiz, bu sırada dayanmış durumda idi, ardından yere oturup: “Haberiniz olsun! Yalan söz, yalan şâhidlik³¹!..” dedi ve bunu çok tekrar etti.

Peygamber (SAS) Efendimiz şöyle buyurmuşlardır:

"Dört özellik vardır; kimde bu özellikler bulunursa o kimse hâlis münâfıktır. Kimde bunlardan biri bulunursa, onu bırakıncaya kadar kendinde nifaktan bir özellik var demektir: (Bunlar) Emânete hıyânet etmek, konuşunca yalan söylemek, söz verince sözünde durmamak, husûmet edince, kıskanınca haddi aşmak³²..."

²⁶ Riyâzu’s-Sâlihîn, II/109.

²⁷ İbrâhim Sûresi âyet 26.

²⁸ Hamdi Yazır, E., *Hak Dini Kur’an Dili*, Zaman, Cilt 4, sayfa 68.

²⁹ Hamdi Yazır, E., *Hak Dini Kur’an Dili*, Zaman, Cilt 4, sayfa 65.

³⁰ Ahmed bin Hanbel.

³¹ Buharî, Şehâdat 10, Edeb 6.

³² Buharî, “İman”, 24; Müslim, “İman”, 106.

Bu müâfıklık âlâmetlerine çok dikkat etmelidir. Çoğu insanımızın ağzından yalan sözler su gibi akmaktadır. Halbuki, bir çocuğu “*annen geldi.*” diyerek şakacıktan aldatmış olsan bile, unutmaya aynı hatâyı işlemiş oluyorsun!.. Onun için gerek âyet ve gerekse hadisler yalandan kaçınmaya büyük önem vermektedir.

“Yalanı ancak Allah'ın âyetlerine inanmayanlar uydurur. İşte onlar yalancuların tâ kendileridir³³”...

“Ey îman edenler!.. Adâleti ayakta tutan ve kendiniz, ana-babanız ve yakın akrabanız aleyhine de olsa, yalnız Allah için şâhitlik eden kimseler olunuz. Zirâ zengin de olsa, fakir de olsa, Allah ikisine de (sizden) daha yakındır. Nefsinizin arzûsuna uyararak adâletten uzaklaşmayın!.. Eğer (şâhitlik ederken) dilinizi eğer, bükerseniz veyâ çekinirseniz, şüphesiz Allah yaptıklarınızdan haberdardır³⁴.”

“Ey îman edenler!.. Allah'tan korkun ve sağlam söz söyleyin, ki (Allah) işlerinizi yoluna koysun ve günahlarınızı bağışlasın. Her kim Allah'a ve Resulü'ne itaat ederse, o gerçekten büyük murâda ermiştir³⁵.”

Bir Müslüman için hakkında kesin bilgi olmayan konuşmalara da alışmamak gerekiyor. Peygamber (SAV) Efendimiz şöyle buyurmuştur:

“Zandan sakının çünkü o konuşmada en büyük yalandır³⁶.”

“Sana kuşku vereni bırak, kuşku vermeyene sarıl, doğruluk kalp huzûru, yalan ise şüphedir³⁷.”

“Yalanın her çeşidi günahdır³⁸...”

“Dâima doğruluğu araştırın; doğrulukta helâkinizi görseniz bile... Ancak muhakkak ki doğrulukta sizin kurtuluşunuz vardır³⁹.”

“Doğrulukta ayrılmayınız!.. Doğruluk sizi birr'e*, o da sizi Cennet'e götürür. Kişi doğru olur ve dâimâ doğruyu araştırırsa Allah katında siddiklerden yazılır. Yalandan sakının!.. Yalan insanı günâha, o da Cehennem'e götürür. Kişi durmadan yalan söyler ve yalan araştırırsa Allah katında yalancılardan yazılır⁴⁰.”

³³ Nahl Sûresi, âyet 105.

³⁴ Nisâ Sûresi, âyet 135.

³⁵ Ahzâb Sûresi, âyet 70-71.

³⁶ Buhârî, Vesayd,8, Nikah, 45.

³⁷ Tirmizî, Sıfatül-Kıyâme.

³⁸ Tirmizî.

³⁹ Kenzü'l-Ummal.

* *Birr* nedir? Bu kelimeyi kısaca takvâ olarak anlamlandırmak mümkündür. *Birr*'in, asıl târifini Bakara Sûresi'nin 177. âyeti vermektedir: “*Yüzlerinizi bâzan doğu, bâzan batı tarafına çevirmeniz erginlik değildir. Fakat eren o kimselerdir ki, Allah'a, Ahiret gününe, meleklerle, kitaba ve bütün peygamberlere îman edip, yakınlığı olanlara, öksüzlere, yoksullara, yolda kalmışa, dilenenlere ve esirleri kurtarmaya seve seve mal verirler. Namazı kılarlar, zekâtı verirler. Bir de andlaştıkları zaman sözlerini yerine getirenler, hele sıkıntı ve hastalık durumlarında ve harbin şiddetli zamanında sabır ve kararlılık gösterenler var ya, işte doğru olanlar da bunlardır, korunanlar da bunlardır.*”

⁴⁰ Buhârî, "Edeb".

Mâlik, İbn Mes'ud Peygamber (SAV) Efendimiz'den şu hadîsi rivâyet etmiştir:

"Kişi yalan söyleye söyleye kalbinde siyah bir leke hâsıl olur. Bu leke zamanla bütün kalbini kaplar ve Allah nazârında yalancılardan sayılıncaya kadar devam eder."

"Müslüman kardeşin sana güvenip doğru konuştuğu halde, ona yalan konuşman ne büyük hıyânettir⁴¹."

"Bana altı şey hakkında söz verin, ben de size Cennet'i söz vereyim; 1-Konuştuğunuz zaman doğru konuşun; 2-Söz verdiğinizde sözünüzü yerine getirin; 3-Emânete hıyânetlik yapmayın; 4-Apış aranızı koruyun; 5-Gözlerinizi harama kapayın; 6-Ellerinizi haramdan uzak tutun⁴²."

"Kim bana çeneleri ile bacakları arasındaki şeyler husûsunda garanti verirse, ben de ona Cennet'i garanti veririm⁴³."

"Doğruluk insanı Allah'ı râzı edecek iyiliğe götürür. İyilik de İnsanı Cennet'e götürür. Kişi doğru söyler ve doğruyu arar da sonunda Allah indinde siddik (doğru sözlü) diye kaydedilir. Yalan da kişiyi haddi aşmaya götürür. Haddi aşmak da ateşe, Cehennem'e götürür. Kişi yalan söyler ve yalanı araştırır da sonunda Allah'ın indinde yalancı diye kaydedilir⁴⁴."

"Kul yalan söylemeye ve yalan söyleme niyetini taşımaya devam edince bir an gelir ki, kalbinde önce siyah bir nokta belirir. Sonra bu nokta büyür ve kalbinin tamâmı simsiyah olur. Sonunda Allah nezdinde 'yalancılar' arasına kaydedilir⁴⁵."

Yalan, insanları yavaş yavaş ikiyüzlülüğe ve münâfıklığa götürür. Hadislerde, tehlikeli de olsa, insanların doğruluğa sarılmaları tavsiye edilmekte kurtuluşun mutlakâ doğrulukta olduğu vurgulanmaktadır.

"İnsan yalan konuştuğu zaman çıkaracağı kötü kokudan dolayı melek ondan bir mil uzaklaşır⁴⁶."

Peygamber (SAV) Efendimiz yalancıları da tanırdı:

"Dün akşam iki adamın bana gelerek şöyle dediklerini gördüm... Avurdu yırtılan adam bir yalancıydı. O, öyle yalan söylerdi ki ufuklara çıkıncaya dek yalanları yayılırdı. Bu hâli kıyâmete kadar devam eder⁴⁷..."

Ebû Hureyre'den şu hadis rivâyet edilmiştir:

⁴¹ Buhâri, Ebû Davut.

⁴² Müsned.

⁴³ Buhârî, "Rikak", 23; Tirmizî, "Zühd".

⁴⁴ Buhârî, "Edeb", Müslim, "Birr".

⁴⁵ Muvattâ, "Kelâm".

⁴⁶ Tirmizî.

⁴⁷ Bârî, Ebû Dâvud.

"Kim bir çocuğa 'Gel sana şunu vereyim' deyip vermezse, bu sözü kendisi aleyhine bir yalan sayılır⁴⁸."

Çoğu kere insanları güldürmek için şu 'bin bir cambazlık' yapanları düşünüyorum:

"İnsanları güldürme gâyesiyle yalan konuşana yazıklar olsun, yazıklar olsun, yazıklar olsun⁴⁹!.."

"Mizah niyetiyle de olsa, yalanı terkedene Cennet ortasında bir ev verileceğine kefilim⁵⁰."

"Kişi mizah ve tartışmalarda haklı da olsa yalanı terketmedikçe tam îman etmiş olmaz⁵¹."

Peygamber (SAV) Efendimiz, insanları yüzlerine karşı methetmeyi de yasaklamıştır. Ebû Bekir (RA³), Efendimiz şöyle anlatıyor:

'Adamın biri Resûlullah (SAV)'in yanında diğer birini övdü. **Resûlullah** bu durum karşısında şöyle buyurdular:

"Yazıklar olsun sana!.. Sen arkadaşının boynunu vurdun!.." (Bunu üç defâ tekrarlamıştır). Daha sonra da şöyle devam etmişlerdir:

"Kim Müslüman kardeşi hakkında bir şeyler bilir de mutlakâ onu methedecekse şöyle desin":

"Allah daha iyi bilir. Çünkü Allah nâmına hiç kimse temize çıkarılamaz. Veyâ "Ben falanı şöyle şöyle tahmin ediyorum" desin⁵²."

Hz. Ali (RA)'ın nâsîhatlarına da kulak verelim:

"Her zaman doğru konuşun; çünkü o kurtarıcıdır."

"Bir insan, yalanın ciddîsini de şakasını da terk etmediği müddetçe, îmanın tadını hissetmez."

"Müslüman'a yalancıyla arkadaş olmak yakışmaz."

"Yalancıların ilminden fayda gelmez."

"Yalancı adamın hayâsı olmaz."

⁴⁸ Ahmed bin Hanbel, Ebû Dâvud.

⁴⁹ Tirmizî, Zühd.

⁵⁰ Buhârî.

⁵¹ Müslim, Mukaddime, Ebû Dâvud, Edep.

³ RA kısaltması, "Radiyallâhü Anh - Allah ondan râzî olsun." demektir.

⁵² Buhârî, Şehâdet.

Sözün Tesiri

Söz deyip de hafife alıp geçmemeli!.. Söz keskin bir kılıç gibi etkilidir. Yerinde söylenmiş bir söze pahâ biçemezsiniz. *A. Mâhir Pekşen*'in diliyle ifâde edersek:

*“Söz var ki ibret dolu, söz var ki bir hecedir.
Kitap var ki, konusu sâdece düzmecedir.
Güzel sözü kavramak öyle kolay mı sandın?
Söz var ki âlim anlar, câhile bilmecedir.”*

Bu dörtlük, kişilerin kâbiliyetlerine göre sözü ve taşıdığı özellikleri ne güzel özetlemektedir.

Söz var ki, ağzından çıktı mı kelleyi götürebilir.

*“Söz ola kese başı
Söz ola kestire başı...”*

Doğruyu söylemek herkesin hakkıdır. Ama her doğru sözü her yerde söylemek uygun olmayabilir.

Hiciv Şâiri *Nef*'i hicivlerini topladığı *Sihâm-ı Kazâ* adlı eserinde sözünü hiç esirgememiştir. Devrin şâirleri, *Nef*'i'nin başına gelenleri şu beyitle özetlemiştir:

*“Gökten nâzire indi Sihâm-ı Kazâ'sına
Nef'i diliyle uğradı Hak'ın belâsına.”*

Öyle ki *Nef*'i dili yüzünden ölüme giderken bile hicivden vazgeçmemiştir. Onu hicvi yüzünden ölüme mahkûm eden paşanın yanından çıkarken, paşa, *“Babama selâm söyle öbür tarafta!..”* deyince, *Nef*'i dayanamaz ve hicvini yine dudaklarından döktürür:

“Cehennem'e gitmiyorum!..”

Güzel ve Kötü Sözün Etkileri

Güzel sözün etkisi pozitif yönde tetiklemelere sebep olur, güzel işler ardı ardına ortaya çıkar. Kötü sözün tetiklemeleri de işler. Bunlar da ardı ardına kötülükleri doğurur. Bu sebepten, kötü işlerden kaçınmak için her şeye iyi niyetle başlamak gerekir.

Son yıllarda yozlaştırılan dilimizin negatif etkileri, insanlarımızın çoğunu argo konuşan bir gürüha çevirmiştir. Yukarıda gördünüz: Hasan Celal Bey'in, gündeme getirerek eleştirdiği *“atıyorum”* argosu, bende de çok kötü çağrışımlar yaptı, yazısını ilk defâ okuduğum zaman...

Ben köylü çocuğu olduğum için biliyorum: Memleketimizde insanlar eşeğin üzerine yükü yüklerler, sonra onu 60-70 derece eğimli yokuş yola deh ederlerdi (sürerlerdi). Zavallı hayvan sopa korkusundan o yokuşu çıkamam diyemez; tabana kuvvet dayanır, sırtındaki o

ağır yük ile yamacı tırmanmaya başladılar. Derken eşeğin her adımında arkasından bir takım çirkin sesler çıkmaya başladılar. Buna alışkın olan eşeğin sâhibi köylü, böyle durumlarda eşeğin bu hâlini “*eşek atmaya başladı.*” şeklinde tasvir ederdi. Gerçekten her ne zaman konuşmalarda ‘*atıyorum*’ kelimesini duysam, eşeğin bu durumu hakkında yapılmış olan bu tasvirin aklıma gelmesinden dolayı, ben de gerçekten rahatsız oluyorum.

Şimdi sorun nerede? Elbette, eleştirende değil, bindikleri gemiyi yaralar biçimde, kendi halkı ile hemhal olmayıp, biraz da ideoloji de varsa, kendi halk lisanlarını bir kenâra itip, onu yozlaştırarak öğrenmeyenlerde olacak tabîî ki... Bu tiplerin halka uzaklıkları belli bir sınırı aşınca, bunlar, halkın ne olduğunu da unutarak onlar artık, halk için “*Bidon kafalılar...*” ya da “*Göbeğini kaşıyan adamlar...*” yakıştırmalarını yapmaktan bile çekinmez oluyorlar⁵³.

Lisanın Yozlaşması

Lisan yozlaşınca ne oluyor?

Lisan yozlaşınca kavramlar karışmakta, kavramların karışıklığı oranında insanlar arasında anlaşmazlıkların, bunların sonunda da itişip kakışmaların artması beklenen bir neticedir. Böyle bir durum, ilgili âyetler çerçevesinde, belâ ve musîbetlerin dâvetçisidir.

Nitekim Memleketimiz’in yüzünün hiç güldürülmediğine de şâhit değil miyiz? Bir âyet aklıma geldi: Meal olarak diyor ki: “*Şüphesiz Allah, insanlara hiçbir şekilde zulmetmez fakat insanlar kendilerine zulmederler*”[▲].

O halde bize düşen ne olmalı? Güzel güzel konuşma ve sözlerimizle arşa kadar yükselen ağaçlarda yeniden olgunlaşan meyveleri toplamak... Allah (CC) böyle istiyor, çünkü...

Uyanıklık

Bizim Kültürümüz’de gaflet yoktur, uyanıklılık vardır. Neyin ne zaman ve neden olacağı bilinmez. Her an uyanık ve şuurlu olmalıdır!..

Allah’ın (CC) hangi küçük ya da büyük bir günahtan dolayı gazap edeceği ya da hangi küçük ya da büyük bir sevaptan dolayı af edeceği bilinmediği için, insan Allah’a (CC) karşı her an korku ve haşyet içinde bulunmalıdır. Bu şu demektir:

Kimse yaptığı günahlardan dolayı ümitsizliğe düşmemeli; yaptığı iyiliklerden dolayı da kendini tamâmen bir garanti içinde saymamalıdır!.. Her an Allah’a (CC) karşı bir saygı, bir ümit ile korku içinde bulunmalıdır.

⁵³ Anonim, 'Bidon kafalılar' tescillendi, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.haberform.com/haber/bidon-kafalilar-tescillendi-yilmaz-ozdil-bidon-kafali-yilmaz-ozdil-hurriyet-oku--60434.htm>, En Son Erişim Târîhi: 31.12.2012.

▲ Yunus Sûresi, âyet 44.

Günahları terk edenin kalbi incelir. Haramı terk edip helal yiyen kimsenin düşüncesi saflaşır⁵⁴. *Münebbihât* kitabında yazdığına göre, Hz Ömer şöyle demektedir:

“Gerçekten Allah Teâlâ altı şeyi altı şeyde gizlemiştir: Rızâyı tâatte^u; gazâbı isyan etmekte; İsm-i Âzamı’nı Kur’an’da; Kadir gecesini ramazan ayında; ael-i vustâyî* namazlarda, Kıyâmet gününü de günler içinde...”

Yine aynı kitapta anlatıldığına göre, Allah Teâlâ, Üzeyr Peygamber’e vahyederek buyurmuştur ki:

“Ya Üzeyr!.. Küçük bir günah işlediğinde onun küçüklüğüne bakma; kime karşı işlediğine bak!.. Sana azıcık bir hayır ulaştığında onun küçüklüğüne bakma; sana rızık verene bak!.. Ve sana bir belâ isâbet ettiğinde beni mahlûkâtıma şikâyet etme!.. Nasıl ki senin kabahatin bana yükseldiğinde seni meleklerime şikâyet etmiyorum.”

Aynı kitapta kendini ibâdete vererek her türlü eğlencenin terk edilmesi olarak tanımlanan zühdün daha açık bir tanımı yapılmıştır ki, bunun başında günâhın büyük ve küçüğünden sakınmak gelmektedir.

Münebbihât, bâzı hâkimlerden şunları nakletmektedir:

“Allâhü Teâlâ’dan korkmayan, dil kaymasından kurtulmaz. Allah’a gidişinden korkmayan kimsenin kalbi, haram ve şüpheden kurtulmaz. Halktan ümitsiz olmayan kimse, tamahdan kurtulmaz. Ameli üzerine muhafız olmayan kimse, riyâdan kurtulmaz. Kalbini muhafaza etmek üzere Allah’tan yardım istemeyen kimse, hasetten kurtulmaz. Kendisinden ilim ve amel cihetiyle daha iyi olana bakmayan kimse, kendini beğenmekten kurtulmaz...”

Tasavvuf erbâbı ve ilim adamları hikmetin başının sükût olduğunda ittifak etmişlerdir. Zinnûn-i Mısırî *“Nefsini en ziyâde muhafaza eden kimse, dilini en ziyâde muhafaza eden kimsedir.”* demektedir.

Bir yerde okumuştum:

“Bir kimsenin rüyâsının doğruluğu (isâbeti), dilinin doğruluğu ölçüsündedir” diye...

Az Konuşmak

Hiz. Ömer (RA), *“Az konuşanı Allah (CC) heybetli gösterir!..”* diyor. Bendeniz bu sözün etkisini hayâtımda yaşadım. Askerde kendi takımında ve yattığım koğuştta kafa dengi arkadaşım olmadığı için âdetâ bir dilsiz gibiydim. Namaz kılacak yer olmadığından, namazlarımı da koğuşlara açılan giriş bir ucunda herkesin gözü önünde kılmak zorunda olduğum için *“ne”* olduğumu da zâten herkes biliyordu. Dolayısıyla kimsenin meşrebi benimkine uymadığından dolayı, o kadar kalabalık asker arasında, Hiz. Ali’nin *“Kişi dilinin altında saklıdır, konuştuğça kişiliğinden neler kaybettiğini görürsünüz.”* sözü gereğince, sanki dilimin altında tek başına yaşayan bir insan gibiydim.

⁵⁴ Münnebbihât, İbnü Hâceri’l Askalânî, Bahar Yayınevi, İstanbul, 1967.

^u *tâat* : Allah’ın (CC) buyruklarını yerine getirme, ibâdet etme.

* Bu bir dinî terim olup ehline müracaat edilmelidir.

Akşam yemeğinden yatma zamanına kadar bir serbestlik vardı. Bu süre içinde asker arkadaşlar, “giriş” dediğim yerde ve yatakhânedeki karyolama uzanmış vaziyette hem dinleniyor, hem de onların muzipliklerini ister istemez seyrediyordum. Herkesin bir numarası vardı ve karyolasının ve tüfeğinin üzerinde yazılıydı. Benim numaram 40779 idi. Tüfekler de karyolaya asılı bulunuyordu.

Benden başka herkesin birbirlerine çeşitli muziplikler yaptığı bir gece yine yatağıma uzanmış yarı karanlık olan yatakhânedeki karyolamın üzerinde uzanıyordum. Muzip arkadaşlar muziplikleri esnâsında battaniyeleri, tüfekleri, bunlara benzer ne görürlerse onu kullanıyorlardı. Oda epey karanlıkça olduğu için karyolada uzandığım fark edilmiyordu. Odada epeyce de gürültü vardı. O akşam İ.T.Ü’den devre arkadaşı olan bir arkadaş* muziplik yapmada öne geçmişti. Birden karyolamda asılı bulunan tüfeğim gözüme ilişmiş olacak ki, seri bir hareketle tüfeği kavrayıp diğer arkadaş için kullanacağı sırada, öte taraftan ciddî sayılabilecek bir ses duyuldu:

“Hey!.. Hey!.. O tüfek 79’un!...”

Benim tüfeğimi eline alır almaz bu sesi duyan arkadaş sanki, tüfek elini yakmışçasına onu gerisin geriye yerine hemen astı!.. Tanışmamıza ve yarı arkadaş olmamıza rağmen, onun bu davranışının ancak bir açıklaması olabilirdi:

Her ne zaman bu olay aklıma geldiğinde Hz. Ömer (RA)’in yukarıdaki sözünü hatırlıyor ve bu olayı, onun “Az konuşanı Allah (CC) heybetli gösterir!..” sözünün bir tecellisi olarak kabul ediyorum.

Zamânın Değeri

Zamânın kıymetini biliyor muyuz?

Peygamberimiz (SAV) Efendimiz:

"Beş şey gelmeden evvel, beş şeyin kıymetini biliniz. Ölmeden önce hayâtın kıymetini, hastalıktan önce sıhhatin kıymetini, dünyâda iken Âhret'i kazanmanın kıymetini, ihtiyarlamadan evvel gençliğin kıymetini, fakirlikten evvel zenginliğin kıymetini..." bilin buyurmuşlar.

Felsefecilerin de önemli konularından olan zaman^{55,56,57,58,59,60} için Goethe ise, "Yaşadığımız her an kendi hakkını ister." demiş...

* Bu arkadaş, (2000 yılında), Teknik Üniversite’de Prof. Öğr. Üyesiydi.

⁵⁵ Temiz, M., **Zaman**, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://mtemiz.pamukkale.edu.tr/bilim/Zaman.htm> YA DA <http://gayalo.net/dosyalar/Zaman.pdf>, En Son Erişim Târihi: 31.12.2012.

⁵⁶ Temiz, M., **Zamânın Yarattığı**, Alındığı İnternet Elektronik Adresi <http://gayalo.net/dosyalar/Zamanin%20Yaratilisi.pdf> YA DA <http://mtemiz.pamukkale.edu.tr/bilim/Zamânin%20Yaratilisi.htm>, En Son Erişim Târihi: 31.12.2012.

Hangimizin böyle duyarlıkları var? Söyleyiniz!.. Bunun için uyanmalıyız!..

Yolda Giderken Bile Boş Durma!.. İnsanların çoğu yolda geçen vakitlerini hiç hesâba katmıyorlar. Hâlbuki zamanın değerini anlayıp takdir edenler, çoğu işlerini bu vakitler içinde yapmışlardır / yapıyorlar. Hep anlatmıyorlar mı Batılıların, toplu taşıma araçlarında dahî çok kitap okuduklarını...

Tembel bir kişi olmama rağmen ben de bundan faydalanmaya başladım. Çünkü sabahleyin okumak zorunda olduklarımı bitiremeyince bu, şart oldu. Artık ezberimdekileri o zamana bıraktım. Bu, zamanın değerlendirilmesi için bir örnek tabii... Bu süre içinde de yapılacak birçok iş çıkabilir. Meselâ tefekkür...

Hani!.. Okuduğunuz bu kitabın konusu neydi? Yaratılış sebebimiz ile ilgili, değil mi? Şimdi bunun cevâbını az çok biliyorsun. O halde yolda giderken bile hadi iş başına!..

Yolda her an neden yaratıldığını düşün!.. Ve sonra da “ona ibâdet ve kulluk yapıp kendi aczini düşünerek onun övgüye ve nimetlerinden dolayı teşekkür, hamdedilmeye ne kadar çok lâyık olduğunu...”

Çünkü, bak!.. Trafik ne kadar hareketli!.. Herkesin içinde ayrı bir düşünce, ayrı bir hedef var: Öğrenciler okullarına doğru koşuşturuyorlar... Trafik polisi cadde üzerinde bulunduğu yerden duruma hâkim vaziyette... Derken bir rüzgâr... Yapraklar savruluyor... Ardından bir yağmur... Artık biliyorsun ya yaprağın kımıldaması dahî Allah’ın (CC) irâdesi ile oluşan ve melek de denen bir kuvvetin eserinin sonucu... Ardından o gördüğün insanların her birinin hareket ve düşüncelerini yönlendiren melek denen kuvvetleri bir düşün!.. Bütün bunları kontrol ve koordine eden O gücü düşünedur!.. Çünkü Allah (CC), her an her iştedir.

Bunların hepsi ne için!.. *O Allâhü Teâlâ, kendi yüceliğini, övülmeye, methedilmeye lâyık olduğunu, sende, bende, onda, toprakta, arabanın motorunun çalışmasında, ya da şimşeğin ardından gelen gök gürültüsünde veyâ yaprakta, ya da zerrede göstermek... Ve senin bu düşüncelerinin sonunda sana “Bütün bu karmaşık fakat plânlı ve hikmetli işlerin kendi kendine olması mümkün değil, şimdiye kadar kendi kendine ne olmuş ki?”* dedirtip taaccübünüzü “*Süphanallah!..*” ile teslimiyete çevirmek ve verdiği nimetler için minnet duyguları içine sokarak kendisine teşekkür ya da hamt etmenizi sağlamak değil mi?

---

⁵⁷ Temiz, M., **Zaman ve Madde**, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://gayalo.net/dosyalar/Zaman%20ve%20Madde.pdf>, YA DA <http://mtemiz.pamukkale.edu.tr/bilim/Zaman%20ve%20Madde.htm>, En Son Erişim Târihi: 31.12.2012.

⁵⁸ Temiz, M., **Zamânın Gariplikleri**, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://mtemiz.pamukkale.edu.tr/bilim/Zamânın%20Gariplikleri.htm> YA DA <http://gayalo.net/dosyalar/Zamanın%20Gariplikleri.pdf>, En Son Erişim Târihi: 31.12.2012.

⁵⁹ Temiz, M., **Zamânın Genişlemesi**, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://mtemiz.pamukkale.edu.tr/bilim/Zamanın%20Genişlemesi.doc> YA DA <http://gayalo.net/dosyalar/Zamanın%20Genişlemesi.pdf>, En Son Erişim Târihi: 31.12.2012.

⁶⁰ Bilimsel ve Dinî Açından **ZAMAN VE TAYYİMEKÂN**, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://mtemiz.pamukkale.edu.tr/bilim/Bilimsel%20ve%20Dini%20Açından-ZAMAN%20VE%20TAYYİMEKÂN.doc> YA DA <http://gayalo.net/dosyalar/Bilimsel%20ve%20Dini%20Açından%20Zaman%20ve%20Tayyimekân.pdf>, En Son Erişim Târihi: 31.12.2012.

Bütün bunları mümkün olduğu kadar aklına ne kadar çok yerleştirirsen, bunlar Allah'ın (CC) murâdı olarak temel taşları olduğu için, ardından attığın her adım, düşündüğün her fikir de beynin tarafından bu temele uygun olarak üretilir.

Senin dünyâdan alacağın nasibin işte bunlar... Gözünü yumduğun ve toprak olarak vücûdun dağıldığı zaman senin için ancak cüzz-i irâdenin sana sağladığı bu katma değer kalacaktır.